

УДК 666.3.7

STATE AND PROSPECTS OF CERAMIC TILES MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ КЕРАМІЧНОЇ ПЛИТКИ В УКРАЇНІ

Samoilenko A.A./Самойленко А.А.

s.t.s., as.prof./ к.т.н., доц., проф.

ORCID 0000-0001-9003-9918

Yudicheva O.P./Юдічева О.П.

s.t.s., as.prof./ к.т.н., доц.

ORCID 0000-0003-4421-3318

Zaharchenko P.V./Захарченко П. В.

s.t.s., prof./ к.т.н., проф.

ORCID 0000-0001-9172-0940

Kyiv National University of Construction and Architecture, 31, Kyiv, Air Fleet ave., 03037

*Київський національний університет будівництва і архітектури,**Київ, 31, Повітрофлотський просп., 03037*

Voitenko S.V./Войтенко С.В.

ORCID 0000-0003-3617-6422

*Голова Української асоціації кераміки**Chairman of the Ukrainian Ceramics Association*

Kulik A.V./Кулік А.В.

s.e.s., as.prof./ к.е.н., доц.

ORCID: 0000-0002-2601-3833

*Відкритий міжнародний університет розвитку людини «УКРАЇНА»**Open International UNIVERSITY of Human Development «UKRAINE»**23, Lvivska str., Kyiv, 02000, Ukraine*

Анотація. Статтю присвячено питання виробництва та функціонування ринку керамічної плитки в Україні. Встановлено, що ринок керамічної плитки в Україні хоча і є досить перспективним, значною мірою залежить від обсягів житлового будівництва у країні. Упродовж останніх 6 років ринок керамічної плитки в Україні характеризується незначною, але сталою, позитивною динамікою, в основному за рахунок плитки вітчизняного виробництва, що користується стабільним попитом і є конкурентоспроможною. Лідерами виробництва керамічної плитки в Україні є ТОВ "Атем", ТОВ "Голден Тайл", ТОВ "Церсаніт Інвест" та ПрАТ "Інтеркерама", сукупна частка яких становить більше 92 % від загального обсягу виробленої плитки. Охарактеризовано закономірності сезонних коливань попиту та виробництва керамічної плитки.

Ключові слова: керамічна плитка, виробництво, ринок, споживання, виробники, сезонні коливання

Постановка проблеми.

Широкий асортимент керамічних матеріалів і, зокрема керамічної плитки, що сьогодні пропонується не тільки спеціалізованими магазинами, а й будівельними супермаркетами та ринками свідчить про те, що в Україні сформувалось досить стабільне конкурентне середовище у цьому сегменті ринку. За такий стан говорить і відсутність заборони на створення нових підприємств, можливість створення сучасних видів продукції.

Україна переробляє до 1,0 млн. т. каолінів, а експортує в біг-бегах – до 4,0 млн. т.; з нашої сировини європейські виробники виробляють майже у 8 разів

більше продукції. Так, у 2018 р. Україна виготовила 54,0 млн м² плитки, а Італія і Іспанія (з додаванням нашої сировини) виготовляють по 400,0 млн. м². [1, 2]

Сьогодні однією з головних проблем ринку керамічних виробів є подолання фінансової кризи, що виникла внаслідок пандемії COVID-19 і призвела до падіння платіжеспроможності населення, а відповідно і до зниження його попиту.

Керамічна плитка, через широке застосування, користується незмінним попитом споживачів, оскільки вже багато років слугує для облицьвання будь-яких приміщень, як довговічний матеріал, що протягом багатьох років не втрачає своїх властивостей. Вона стійка до агресивних хімічних середовищ, не вицвітає, не гниє, не горить, морозостійка. Керамічна плитка на ринку України представлена в широкому асортименті різних видів, розмірів і форм, різнобарвної гама кольорів [3]. І, хоча на ринку керамічної плитки працюють досить великі вітчизняні виробники, у роздрібних торговельних підприємствах представлено значний асортимент плитки зарубіжного виробництва, що свідчить про перспективність цього сегменту ринку будівельних товарів.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблеми українського ринку, асортименту та якості керамічної плитки досліджувались низкою українських вчених: М. М. Гивлюд, І. Л. Дублянською, І. М. Горбась, Л. В. Дейнеко, Е. І. Шелудько, І. А. Педько, Н. В. Луців, М.С. Тис та ін. [4-8]. Однак кількість публікацій, що містять аналіз сучасних аспектів вітчизняного ринку керамічної плитки, є досить обмеженою. Отже, постає потреба здійснення актуальних досліджень сучасного ринку керамічної плитки України.

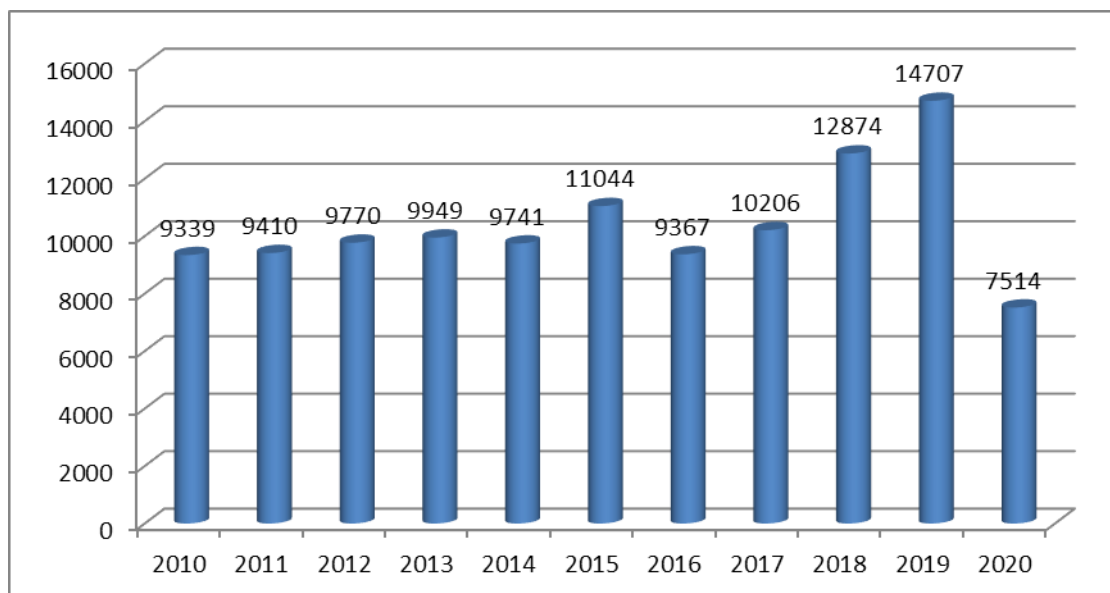
Мета дослідження – аналіз сучасного стану та визначення основних перспектив розвитку вітчизняного ринку керамічної плитки. В основі дослідження ринку керамічної плитки в Україні лежать статистичні матеріали Держкомстату, державної фіскальної служби та Української асоціації кераміки.

Виклад основного матеріалу.

Виробництво керамічних матеріалів взагалі і, керамічної плитки, зокрема, є однією із провідних галузей промисловості будівельних матеріалів, що забезпечує низку суміжних галузей. Будівельні керамічні вироби складають близько 30-40 % усього обсягу матеріалів, які використовуються у будівництві. Основним підґрунтям для успішної діяльності на ринку керамічної плитки виступає житлове будівництво, обсяги якого незважаючи на труднощі, спричинені російським конфліктом та фінансово кризою спричиненої пандемією COVID-19 залишаються майже стабільними (рис. 1).

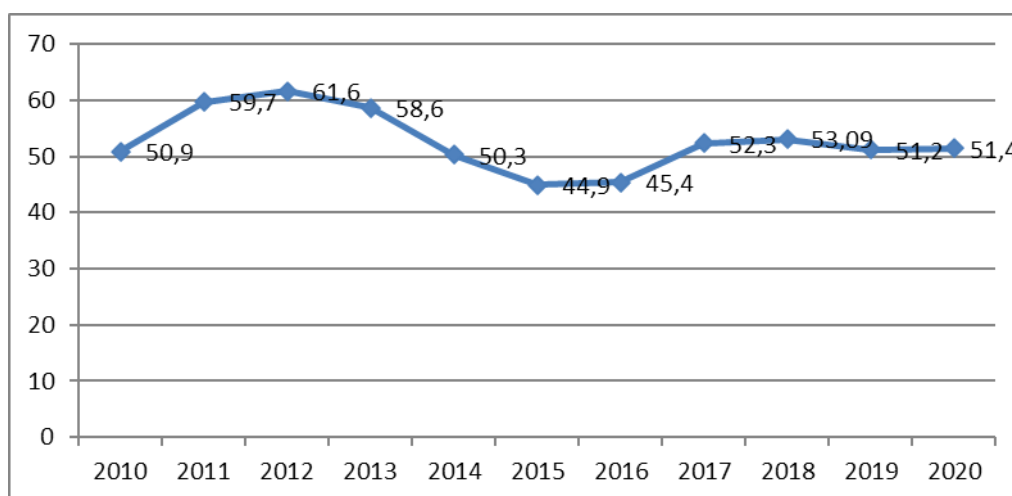
За підсумками січня-жовтня 2021 р. житлове будівництво зросло на 19,6 %. Частка нового будівництва в загальному обсязі виконаних будівельних робіт в січні-жовтні склала 33,2 %, ремонту – 41,1 %, реконструкції та технічного переоснащення – 25,7 %.

Забудовникам житла допомагає відкладений з минулого року попит, нестача дохідних інструментів інвестування та загальна інфляція. Це ще більше мотивує вкладати в «квадратні метри» [7].

Рис. 1. Прийняття житла в експлуатацію в Україні у 2010-2020 роках, тис. м² [9]

Ситуація з уповільненням темпів житлового будівництва у 2014 та у 2016 роках дещо порушила стабільність розвитку та зростання ринку керамічної плитки (рис. 2). Однак орієнтація на внутрішній ринок країни значною мірою стримала падіння виробництва, адже тут грає роль не тільки нове будівництво, а й ремонт і оновлення житла.

Рис. 2. Динаміка виробництва керамічної плитки у 2010-2020 роках, млн. м² [10, 11]

На ринку вітчизняної керамічної плитки, починаючи з 2005 року, спостерігалось стабільне зростання обсягів виробництва. Після кризи в 2009 році зростання трохи сповільнилося. Як видно з рис 2. у 2012-2011 роках щорічний приріст виробництва складав 17 % і в 2015 році досягнув рівня 2009 року (43,6 млн. м²). У 2016–2018 роках виробництво керамічної плитки поступово зростало на 16,6 %, настільки ж збільшився і обсяг її продажу.

Так, у 2018 році українська промисловість виробництва керамічної плитки складалася з 6 основних компаній і зросла на 3 % порівняно з попереднім

роком, досягнувши 53,9 млн. м² проти 20,6 млн. м² у 2005 р. [12]. У 2019 році обсяг виробництва вітчизняної плитки скоротився на 5 %. 2020 рік, зважаючи на пандемію COVID-19, на жаль, не показав приросту виробництва керамічної плитки, залишивши обсяг майже у межах 2019 року (табл. 1).

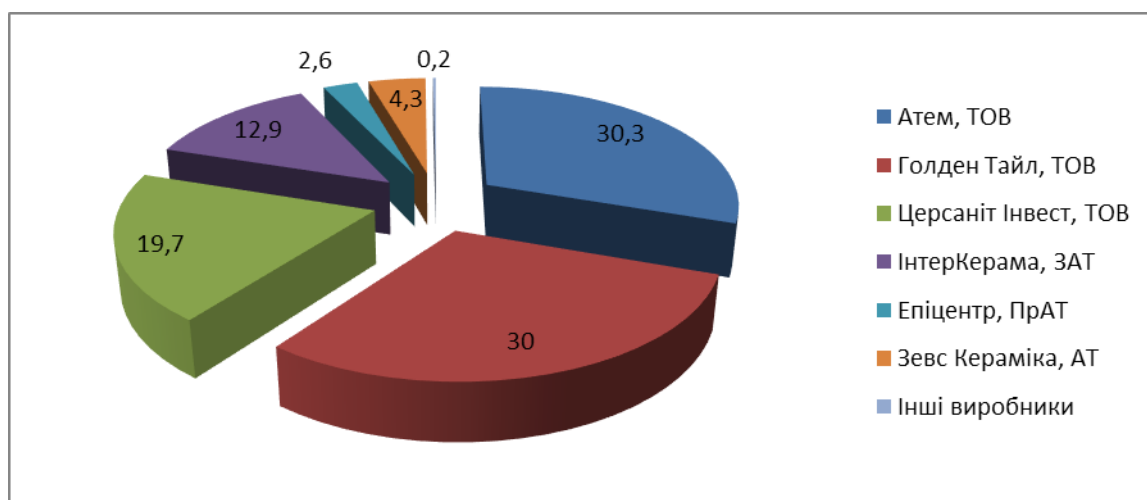
Таблиця 1 - Ринок керамічної плитки в Україні за 2015-2020 рр.
в млн. м² [5,6]

	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Виробництво	44,8	45,4	52,3	53,9	51,2	51,4
Експорт	18,3	16,9	19,9	18,7	15,4	18,2
Імпорт	7,5	9,4	9,3	10,9	11,8	11,9
Ринок	32,5	38,8	42,3	43,9	44,8	47,2

Лідерами виробництва керамічної плитки в Україні є ТОВ "Атем" (Київ), "Голден Тайл (Харківський плитковий завод)", "Церсаніт Інвест" (Житомирська обл.) та ПрАТ "ІнтерКерама" (Дніпропетровська обл.), сукупна частка яких становить більше 92 % від загального обсягу виробленої плитки (табл. 1). При цьому ТОВ "Атем" з'явилося на ринку в 2003 р., ПрАТ "Інтеркерама" – у 2007 р., "Церсаніт Інвест" – у 2008 р.

Таблиця 2 - Найбільші вітчизняні виробники керамічної плитки [12]

Назва	Місто/регіон	Частка в загальному об'ємі випуску, у %	
		2019 р.	2020 р.
Атем, ТОВ	Київ	30,3	28,5
Голден Тайл, ТОВ	Харків	30,0	28,0
Церсаніт Інвест, ТОВ	Житомирська обл.	19,7	18,1
ІнтерКерама, ЗАТ	Дніпропетровська обл.	12,9	12,0
Епіцентр, ПрАТ	Закарпатська обл., Київська обл.	2,6	9,0
Зевс Кераміка, АТ	Донецька обл.	4,3	4,0
Інші виробники		0,2	0,2

Рис. 3. Розподіл виробництва керамічної плитки в Україні, 2020 рік, % [12]

Серед інших великих виробників керамічної плитки варто відзначити ПрАТ "Епіцентр" та АТ "Зевс кераміка" (табл. 2). Розподіл виробництва керамічної плитки в Україні між основними виробниками наведено на рис. 3. [12]

Не зважаючи на стагнацію виробництва Україні вдалося зберегти загальний обсяг ринку керамічної плитки (табл. 3). Однак практично усі виробники знизили обсяги виробництва на 3-8 %, окрім ПрАТ "Епіцентр", виробництво якого за підсумками 2020 року склало 4,7 млн. м². Найбільший спад показало ТОВ "Голден Тайл", обсяги виробництва якого впали на 8 %.

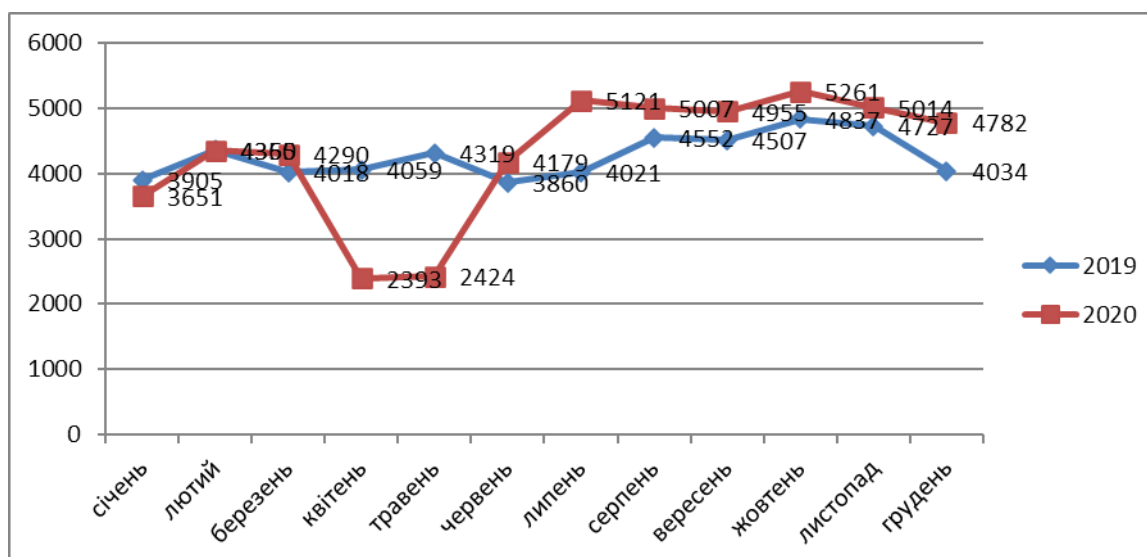
Таблиця 3 - Динаміка виробництва та реалізації на внутрішньому ринку основними виробниками керамічної плитки [6]

Виробники	Обсяг 2019 р.	2020 рік		2020 р./ 2019 р.
		обсяг	частка	
Голден Тайл, ТОВ				
Виробництво	15390	14199	28%	-8%
у т.ч. експортовано	5645	6453	35%	14%
реалізовано на внутрішньому ринку	8619	8777	25%	2%
Атем, ТОВ				
Виробництво	15525	14656	28%	-6%
у т.ч. експортовано	5495	6272	34%	14%
реалізовано на внутрішньому ринку	9232	8967	25%	-3%
Церсаніт Інвест, ТОВ				
Виробництво	10107	9442	18%	-7%
у т.ч. експортовано	1326	1681	9%	27%
реалізовано на внутрішньому ринку	8983	8335	24%	-7%
ІнтерКерама, ЗАТ				
Виробництво	6582	6283	12%	-5%
у т.ч. експортовано	2255	2442	13%	8%
реалізовано на внутрішньому ринку	3893	4110	12%	6%
Епіцентр, ПрАТ (завод) [13]				
Виробництво	1350	4700	9%	248%
у т.ч. експортовано	20	815	4%	4049%
реалізовано на внутрішньому ринку	830	3469	10%	318%
Зевс Кераміка, АТ				
Виробництво	2180	2123	4%	-3%
у т.ч. експортовано	612	543	3%	-11%
реалізовано на внутрішньому ринку	1519	1605	5%	6%
Інші виробники				
Виробництво	69	30	0%	-57%
у т.ч. експортовано	89	27	0%	-69%
Україна разом				
Виробництво	51202	51433		0%
у т.ч. експортовано	15443	18233		18%
реалізовано на внутрішньому ринку	33091	35264		7%

Найбільшими виробниками керамічної плитки в Україні за підсумками 2020 року залишаються ТОВ "Атем" і ТОВ "Голден Тайл", посідаючи перші два місця за обсягами виробництва і утримуючи по 28 % ринку. Їх виробництво склало 14,2 та 14,4 млн. м² відповідно. ТОВ "Церсаніт Інвест" знизило виробництво на 7 %, що склало 9,4 млн.м², ПрАТ "Інтеркерама" – 6,3 млн. м² та АТ "Зевс кераміка" 2,1 млн. м².

Керамічна плитка характеризується сезонним попитом, а отже, сезонними коливаннями у виробництві (рис. 4).

Рис. 4. Сезонні коливання виробництва керамічної плитки в Україні, тис. м² [10, 11]

Найбільші обсяги виробництва фіксують у жовтні, коли сумарно підприємства – виробники керамічної плитки виготовляють на 12-20 % більше продукції, ніж у середньому за рік. Найбільш застійний період у виробників керамічної плитки – січень – лютий, адже саме в цей період обсяги виробництва значно падають.

Хоча, треба зазначити, що 2020 рік дещо випадає із цієї тенденції – найбільші обсяги виробництва керамічної плитки зафіксовані у липні, а найменші – у квітні та травні. Це скоріш за все пов'язано з введенням з кінця березня в Україні жорсткого локдауну у зв'язку з пандемією COVID-19, що й призвело в наступні місяці до зниження виробництва керамічної плитки.

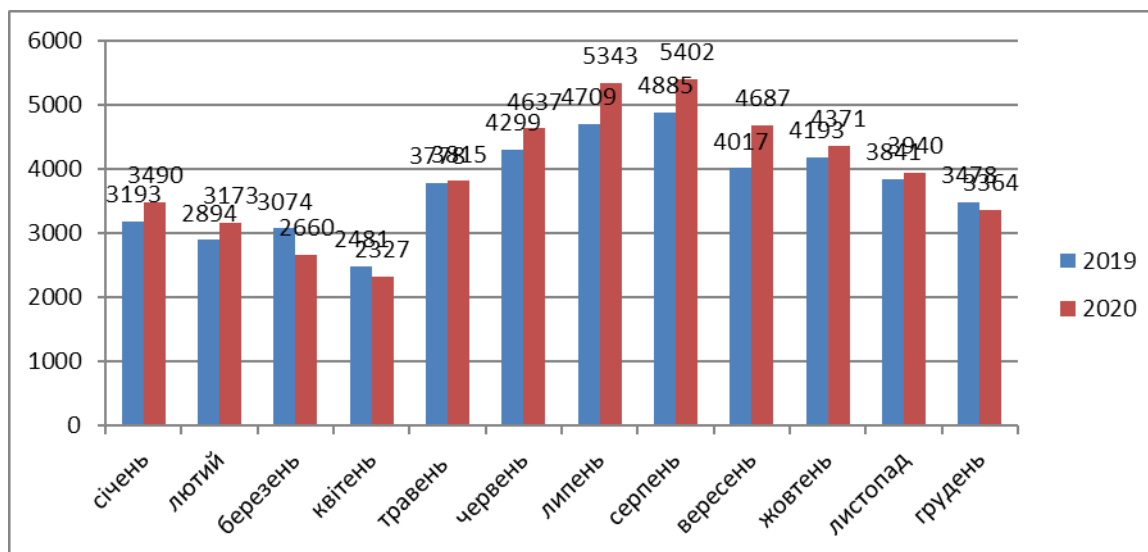
Ринок керамічної плитки також, зазвичай, адекватно реагує на сезонні коливання виробництва керамічної плитки (рис. 5).

Аналізуючи ринок загалом, з'ясовано, що плитка керамічна вітчизняного виробництва користувалася сталим попитом, який постійно зростає. За 2020 рік, у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року, споживання керамічної плитки в Україні зросло на 5 %, а загальний обсяг ринку склав 47,2 млн. м². Останні шість років ринок керамічної плитки України демонструє сталу тенденцію до зростання. Це добре видно на рис. 6.

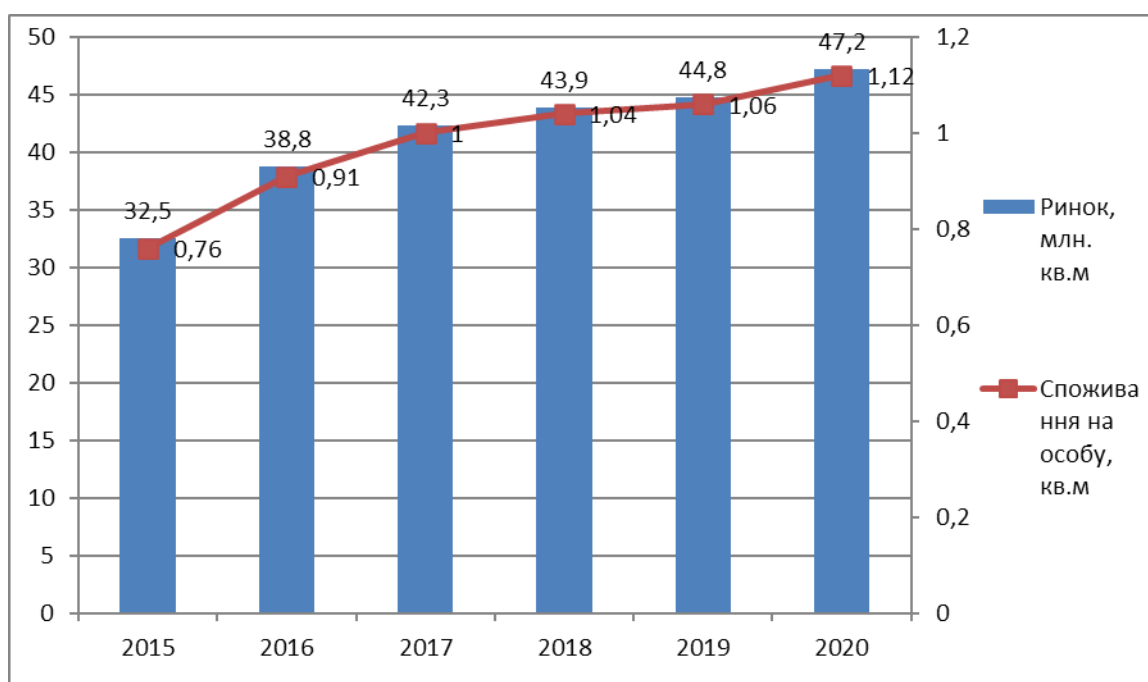
Таку ситуацію на українському ринку керамічної плитки спричинили як підвищення обсягів виробництва, покращення якості та дизайну продукції

вітчизняних виробників, так і більший ріст цін на імпорту продукцію порівняно із продукцією українського виробництва, чому сприяло здешевлення української гривні відносно долара США.

Рис. 5. Сезонні коливання ринку керамічної плитки в Україні, тис. м² [10, 11]

Рис. 6. Динаміка ринку керамічної плити в Україні за 2015-2020 рр. [10, 11]

Висновки.

Отже, ринок керамічної плитки в Україні хоча і є досить перспективним, значною мірою залежить від обсягів житлового будівництва у країні. Упродовж останніх 6 років ринок керамічної плитки в Україні характеризується незначною позитивною, але сталою, динамікою. За період 2015-2020 р. він зріс на 45,2 % або на 14,7 млн. м². Разом з тим, керамічна плитка вітчизняного виробництва користується стабільним попитом і є конкурентоспроможною.

Лідерами виробництва керамічної плитки в Україні є ТОВ "Атем", ТОВ "Голден Тайл", ТОВ "Церсаніт Інвест" та ПрАТ "Інтеркерама", сукупна частка яких становить більше 92 % від загального обсягу виробленої плитки.

Сьогодні, враховуючи міжнародну фінансову кризу, що виникла внаслідок пандемії COVID-19, будь-яка галузь економіки переживає важкі часи, зумовлені падінням платіжеспроможності населення, а відповідно і до зниження попиту населення. Проте враховуючи програму «Велике будівництво» можна з високою часткою достовірності прогнозувати благополучне майбутнє ринку будівельних матеріалів, який розвиватиметься найближчими роками, незважаючи на кризу, а отже, і на позитивний ріст ринку керамічної плитки.

Література:

1. Системний перегляд якості державного регулювання ринків: «Керамічні плитки і плити» // Офіс ефективного регулювання BRDO. – Київ : 2017. –80 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://cdn.regulation.gov.ua/40/37/fe/0f/regulation.gov.ua_Green%20Book%20Tiles.pdf. (дата звернення 10.01.2022)
2. Lukashova Mariia, Yudicheva Olha, Kovalchuk Yuliia. Стан та напрямки розвитку ринку керамічної плитки в Україні // Conference Proceedings International Scientific-practical conference of Young Scientists «BUILD MASTER CLASS 2019» (Kyiv, 27-29.11.2019) [Електронний ресурс]. – К : КНУБА, 2019. – С. 382-383. (дата звернення 10.01.2022)
3. Лукашова М. М., Юдічева О. П. Сучасна класифікація керамічної плитки // Ефективні матеріали і конструкції для будівельного комплексу України: збірник матеріалів науково-практичної інтернет конференції (м. Херсон, 12 листопада 2019 р) [Електронний ресурс]. – Херсон: ДВНЗ ХДАУ, 2019. – С. 37-39. (дата звернення 10.01.2022)
4. Гивлюд М. М., Дублянська І. Л., Фактори формування асортименту та рівня якості керамічних виробів / М.М. Гивлюд, І. Л.Дублянська // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». — 2005. — № 536: Хімія,технологія речовин та їх застосув. — С. 244-247
5. Горбась І. М. и др. Диверсификация Деятельности Предприятий На Отечественном Рынке Керамической Плитки: Организационно-Управленческие Аспекты //Вестник Киевского национального университета имени Тараса Шевченко. Экономика. – 2014. – Т. 20. – №. 161. – С. 63-65.,
6. Дейнеко Л.В, Шелудько Е.І. Перспективи посткризового розвитку вітчизняного ринку будівельних матеріалів Економічний вісник університету ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди» - 2012 С.96-100
7. Педько І.А. Тенденції розвитку підприємств будівельної галузі України І.А Педько Актуальні проблеми світової і національної економіки в умовах глобалізації: Міжнар. наук.-практ. конф., 21-22 лютого: тези доповід.—Одеса: Центр економічних досліджень розвитку – 2014 - Ч.2. – С.38-39
8. Луців Н. В. Товарознавчі аспекти дослідження вітчизняного ринку

керамічної плитки / Н. В. Луців, М. С. Тис // Науковий вісник НЛТУ України. – 2017. – Вип. 27(3). – С. 148–153

9. Прийняття в експлуатацію житла. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cdn.regulation.gov.ua/40/37/fe/0f/regulation.gov.ua_Green%20Book%20Tiles.pdf. (дата звернення 10.01.2022)

10. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/06/Arch_git_zb.htm (дата звернення 10.01.2022)

11. Українська асоціація кераміки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceramic.com.ua> (дата звернення 10.01.2022)

12. Довідник по ринку матеріалів для внут-рішнього облашту-вання та оздоблення приміщень (за даними 2020 р.) DOI <https://doi.org/10.32347/978-617-7594-15-3> / За заг. ред. проф. Захарченка П. В (Захарченко П.В., Алавердян Л.М., Дименко Р.А., Даценко Б.М., Самойленко А.А., Юдічева О.П.) – КНУБА. – Київ: ФОП Сладкевич Б.А., 2021. – 263 с.

13. Как будет производиться керамическая плитка на заводе «Эпицентр»? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://delo.ua/business/kak-budet-proizvoditsjakeramicheskaja-plitka-na-350292>. (дата звернення 10.01.2022)

***Abstract.** The article is devoted to the production and functioning of the ceramic tile market in Ukraine. It is established that the market of ceramic tiles in Ukraine, although quite promising, largely depends on the volume of housing construction in the country. Over the last 6 years, the ceramic tile market in Ukraine has been characterized by insignificant but steady, positive dynamics, mainly due to domestically produced tiles that are in stable demand and competitive. The leaders in the production of ceramic tiles in Ukraine are Atem LLC, Golden Tile LLC, Cersanit Invest LLC and Interkerama PJSC, the total share of which is more than 92% of the total volume of tiles produced. The regularities of seasonal fluctuations of demand and production of ceramic tiles are characterized.*

***Key words:** ceramic tile, production, market, consumption, producers, seasonal fluctuations*